

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS ITÄMEREN NORPAN METSÄSTYKSESTÄ ALUEELLISEN KIINTIÖN NOJALLA METSÄSTYSVUONNA 2022—2023

Pääasiallinen sisältö

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin metsästysvuodelle 2022–2023 suurin sallittu saalis määrä itämeren norpan alueellisen kiintiön rajoissa sallittavaan metsästykseseen. Asetuksella säädettävä suurin sallittu saalismäärä ei ole määrä, joka tulisi saavuttaa, vaan se asettaa metsästykselle määrää koskevan rajoituksen.

Itämeren norpan metsästykseseen ei enää tarvita Suomen riistakeskuksen myöntämää pyyntilupaa, vaan itämeren norppia voidaan metsästä metsästysaikana alueellisen kiintiön puitteissa. Metsästäjällä on velvollisuus ilmoittaa alueellisen kiintiön puitteissa saaliiksi saatavista hylkeistä Suomen riistakeskukselle. Mikäli asetettu kiintiö täyttyisi ennen metsästysvuoden loppumista, olisi Suomen riistakeskuksen määrättävä metsästyksen päättäneeksi kyseessä olevalla kannanhoitoalueella.

Asetuksella sallittaisiin yhteensä enintään 375 itämeren norpan metsästyksen vain Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella. Kiintiö on sama kuin aiempina metsästysvuosina. Lounais-Suomen ja Suomenlahden kannanhoitoalueiden kiintiötä ei edelleenkään asetettaisi.

Metsästysasetuksen 5 § edellyttää, että itämeren norpan Itämerellä tapahtuvaa metsästyksen varten on kiintiö eri kannanhoitoalueilla. Ajallisen haasteen kiintiön asettamisessa aiheuttaa se, että itämeren norpan metsästysaika on 16.4-31.12. eli metsästyksen jakaantuu kahdelle metsästysvuodelle (metsästysvuosi 1.8.-31.7.). Asetukset on pyritty saamaan voimaan siten, ettei katkoksia asetusten voimassaolossa juurikaan tule. Asetuksen voimaantulo ei kuitenkaan ole esteenä metsästykselle.

Itämeren alueen laskentojen perusteella itämeren norpan laskentakanta on pelkästään Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella yli 20 000 yksilöä. Koska kannankasvu ei selitä aiemmista poikkeavaa tulosta, käytännössä aiemmin käytetty arvio laskennoissa nähtävien osuudesta (60-80 %) tuottaa aliarvion norppien kokonaismäärästä. Vuoden 2015 laskentakannan huipussa Perämerellä nähtiin 17 400 norppaa. Laskennoissa tuskin nähtiin kaikkia laskentalinjojen kodalle osuvia norppia, koska jokin osuus hylkeistä on aina vedessä. Täydentävässä lausunnossaan vuonna 2015 Luke arvioi oletuksella, että 90% norpista oli laskennan aikana laskettavissa, saatiin kokonaiskannan alarajaksi 19300 norppaa. Ylärajaa ei pystytty arvioimaan, mutta määrän arvioitiin ylittävän 20 000 norppaa. Myös ruotsalaisten arvion¹ mukaan Perämeren todellinen populaatiokoko lienee yli 20 000 yksilöä, kun huomioidaan arvioitu laskentakannan pitkäaikainen keskimääräinen vuosittainen kasvu (noin 5 %) ja se, että kahtena keväänä laskentakanta on ollut jopa 16-17 000 norppaa.

¹ <https://www.naturvardsverket.se/contentassets/b2df51a2c90e49b8a0147abc33523424/beslut-licensjakt-vikare.pdf>

Metsästyskaudella 2020–2021² saalisilmoitusten mukaan saalis oli yhteensä 273 itämeren norppaa, joka oli 38 kappaletta vähemmän kuin vuotta aiemmin. Lupien käyttöasteeksi muodostui täten 72,8 %. Eniten norppasaalista saatiin Oulun riistakeskusalueella, yhteensä 196 yksilöä (71,8 %). Lapissa, Pohjanmaalla ja Rannikko-Pohjanmaalla vastaavat luvut olivat 24 (8,8 %), 33 (12,1 %) ja 20 (7,3 %). Metsästysvuoden 2021-2022 saalis on kesäkuun puoliväliin mennessä 249 itämeren norppaa. Koska metsästysvuoden 2021-2022 metsästys on vielä käynnissä heinäkuun loppuun saakka, määrä tulee jonkin verran kasvamaan.

Ruotsissa metsästysvuonna 2021-2022 metsästettiin 420 kiintiöstä³ yhteensä 291 itämeren norppaa Norrbottenin läänissä, Västerbottenin läänissä ja Västernorrlandin läänissä.

Nyt esitettävä 375 itämerennorpan kiintiö ei kuitenkaan vaikuta heikentävästi itämeren norppakantaan edes yhdessä Ruotsin kiintiön (420) kanssa.

1 Nykytila

Metsästyslain 10 §:n 2 momentin mukaan pyyntilupien ja alueellisen kiintiön nojalla sallittavan metsästyksen vuotuista saalismäärää voidaan rajoittaa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä riistaeläinlajeja rajoitus koskee, suurimmasta sallitusta saalismäärästä, saalisyksilöiden sukupuolesta ja iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee. Suomen riistakeskus myöntää pyyntiluvan sekä vastaa alueellisen kiintiön nojalla sallitun metsästyksen seurannasta.

Metsästykseseen on oltava pyyntilupa tai metsästyksessä on noudatettava maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa säädettyä alueellista kiintiötä, jos metsästyksestä aiheutuu muun kuin 26 §:ssä mainitun riistaeläinlajin (hirvieläimet) kannan vaarantuminen tai jos riistaeläinlajin metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää.

Metsästysasetusta muutettiin vuonna 2021 siten, että itämeren norpan metsästykseseen ei enää tarvita Suomen riistakeskuksen myöntämää pyyntilupaa. Itämeren norppaa voidaan metsästää metsästysaikana alueellisen kiintiön puitteissa. Metsästysasetuksen 5 §:ssä (302/2021) säädetään, että itämeren norpan Itämerellä tapahtuvaa metsästystä varten on kiintiö seuraavilla alueilla: 1) Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalue, johon kuuluvat Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin maakuntaan kuuluvat merialueet; 2) Lounais-Suomen kannanhoitoalue, johon kuuluvat Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakuntaan kuuluvat merialueet; sekä 3) Suomenlahden kannanhoitoalue, johon kuuluvat Uudenmaan ja Kymenlaakson maakuntaan kuuluvat merialueet.

Saaliiksi saadusta yksilöstä on metsästysasetuksen mukaan ilmoitettava Suomen riistakeskukselle viimeistään kolmantena arkipäivänä siitä, kun yksilö on saatu saaliiksi. Ilmoituksessa on kerrottava: 1) metsästäjän metsästäjänumero ja yhteystiedot; 2) pyydystetyn itämeren norpan sukupuoli ja paino; 3) pyyntiajankohta; 4) pyyntipaikan koordinaatit. Kiintiön tultua täyteen Suomen riistakeskuksen on määrättävä itämeren norpan metsästys kannanhoitoalueella lopetettavaksi. Suomen riistakeskuksen määräyksestä on tiedotettava riittävän tehokkaasti. Metsästyksen lopettamisen katsotaan tulleen metsästäjien tietoon kolmen vuorokauden kuluttua määräyksen antamisesta. Suomen riistakeskuksen on toimitettava maa- ja metsätalousministeriölle tiedot itämeren norpan metsästyksestä kunkin kalenterivuoden päätyttyä.

Metsästyslain 41 §:n 5 momentin mukaan poikkeuslupien ja 41 a §:n 4 momentissa tarkoitettun kiintiön nojalla pyydettävän saaliin vuotuista määrää voidaan rajoittaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, jossa voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä riistaeläinlajeja tai poikkeusluvan myöntämisperustetta

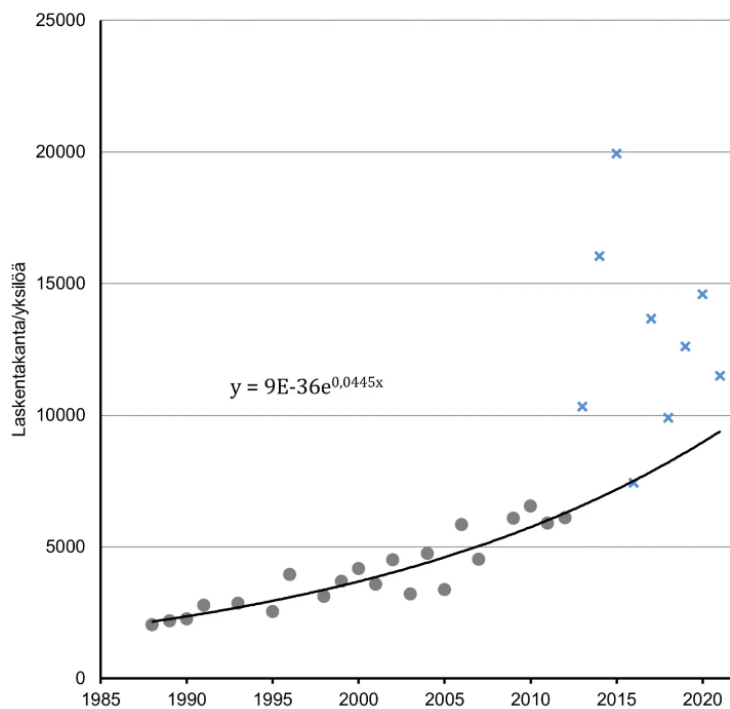
² 01.08. - 31.12.2020 ja 16.04. – 31.07.2021

rajoitus koskee, suurimmasta sallitusta saalismäärästä, saalisyksilöiden sukupuolesta ja iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee. Maa- ja metsätalousministeriöllä on siten toimivalta rajoittaa poikkeuslupien nojalla pyydetävän saaliin määrää ja aluetta. Tässä tapauksessa ei ole tarpeen rajoittaa poikkeuslupien määrää, sillä niitä on haettu viime vuosina vain muutamia.

Suomen riistakeskukselle on annettu 1.3.2011 voimaan tulleilla metsästyslain muutoksilla toimivalta myöntää riistaeläinten pyynti- ja poikkeuslupia. Suomen riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jossa em. kaltaiset julkiset hallintotohtävät tehdään rikosoikeudellisella virkavastuulla. Suomen riistakeskusta ohjaa ja valvoo maa- ja metsätalousministeriö. Suomen riistakeskuksen toimintaa ohjaa myös tämä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella määräämä alueellisen kiintiön suurin sallittu saalismäärä ja aluetta koskeva rajoitus. Suomen riistakeskus ei voi poiketa näistä määristä.

Itämeren norppa kuuluu luontodirektiivin liitteen V lajeihin. Luontodirektiivin 14 artiklassa säädetään liitteessä V olevista lajeista, jotka eivät ole yhtä tiukasti suojeltuja kuin liitteen IV lajit. Luontodirektiivi sallii liitteen V lajien metsästyksen. Direktiivin 14 artikla edellyttää kuitenkin, että liitteen V lajien suojelutason tilaa on aktiivisesti seurattava. Liitteen V riistaeläinlajeja ovat Suomessa susi poronhoitoalueella sekä euroopanmajava, halli, kirjohylje, itämeren norppa, hilleri, näätä ja metsäjänis. Näistä vain enää euroopanmajava on säädetty metsästysasetuksen 1 §:ssä pyyntiluvanvaraiseksi, sillä hallin ja itämeren norpan metsästys on säädetty metsästysasetuksen 5 §:ssä rajoitettavaksi alueellisen kiintiön puitteissa. Jos seuranta osoittaa sen tarpeelliseksi, on jäsenvaltion toteutettava tarpeellisia toimenpiteitä suojelutason turvaamiseksi. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla muun muassa lupajärjestelmä, rauhoitusaika sekä paikallinen tai väliaikainen rauhoittaminen. Itämeren norppalle on myös säädetty rauhoitusaika metsästysasetuksen 24 §:n 1 momentissa 1.1.–15.4. väliseksi ajaksi.

2 Luonnonvarakeskuksen arvio itämeren norpan laskentakannasta

Kuva 1. Itämeren norpan laskentakanta Perämerellä. Lähde: Luonnonvarakeskus.

Kevään 2021 tulos, noin 11 500 norppaa Perämerellä, on alempi kuin edellisenä vuonna (noin 14 600). Yksittäiset laskentatulosten vaihtelut eivät kuitenkaan kerro norppakannan äkillisistä muutoksista, vaan muutoksista laskentaolosuhteissa. Vuosien välinen vaihtelu on moninkertaistunut, eikä viime vuosien poikkeavia tuloksia ole voinut enää käyttää kannankehityksen arvioinnissa. 2010-luvun alkupuoliskolle asti Perämeren norppakannan kasvu oli keskimäärin vajaat viisi prosenttia vuodessa. Perämeren norppalaskennoista vastaa Ruotsin luonnonhistoriallinen museo.⁴

3 Itämerennorppasaalis Suomessa metsästysvuosina 2020-2021 ja 2021–2022

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa pyyntiluvulla sallittavasta itämerennorpan metsästyksessä metsästysvuonna 2020–2021 (MMM 585/2020) suurin sallittu saalismäärä oli 375 yksilöä.

Metsästysaikana 01.08. - 31.12.2020 ja 16.04. – 31.07.2021 pyyntiluvulla saatiin saaliiksi yhteensä 273 norppaa, joka on 38 kappaletta vähemmän kuin vuotta aiemmin. Lupien käyttöasteeksi muodostui täten 72,8 %. Eniten norppasaalista saatiin Oulun riistakeskusalueella, yhteensä 196 yksilöä (71,8 %). Lapissa, Pohjanmaalla ja Rannikko-Pohjanmaalla vastaavat luvut olivat 24 (8,8 %), 33 (12,1 %) ja 20 (7,3 %).

Pyydytyistä itämerennorpista 125 (45,8 %) oli naaraita, 147 (53,8 %) uroksia ja yksi (0,4 %) sukupuoleltaan tuntematon. Yhteensä 196 (71,8 %) norppaa oli määritetty iältään aikuisiksi ja 43 (15,8 %) puolestaan alle vuoden ikäisiksi. Norpista kuusi (2,2 %) oli jäänyt iältään tuntemattomaksi, minkä lisäksi 28 (10,3 %) yksilön kohdalla ikätietoa ei oltu ilmoitettu lainkaan. Ajallisesti saaliin pääpaino oli vahvasti kevät- ja kesäkaudella, sillä valtaosa norpista, 271 yksilöä (99,3 %), pyydettiin huhti-toukokuun 2021 aikana. Ainoastaan kaksi yksilöä (0,7 %) pyydettiin syyskaudella ennen vuoden 2020 loppua.

Alueelliseen kiintiöön perustuvan metsästysvuoden 2021-2022 saalis on kesäkuun puoliväliin mennessä 249 itämeren norppaa Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella. Koska metsästysvuoden 2021-2022 metsästys on vielä käynnissä heinäkuun loppuun saakka, määrä tulee jonkin verran kasvamaan.

4 Esityksen vaikutukset

Esitettävä 375 itämeren norpan suurin sallittu saalismäärä on sama kuin edellisenä vuonna on asetettu ja sallittua vain Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella. Asetus esitetään annettavaksi vain vuodeksi, vaikka mahdollisuus olisi tehdä enintään kolmivuotinen asetusta. Itämeren norpan metsästykseseen ei enää tarvita Suomen riistakeskuksen myöntämää pyyntilupaa, vaan itämeren norppia voidaan metsästyksessä metsästysaikana alueellisen kiintiön puitteissa eli ns. keskeytysmetsästyksenä. Tämä vähentää byrokratiaa ja tarjoaa metsästäjille paremmat mahdollisuudet pyyntiin lähdölle keliolosuhteiden niin salliessa. Keskeytysmetsästys on osoittanut toimivuutensa karhun metsästyksessä poronhoitoalueella ja hallinmetsästyksessä.

Saaliiksi saadusta yksilöstä on metsästysasetuksen mukaan ilmoitettava Suomen riistakeskukselle viimeistään kolmantena arkipäivänä siitä, kun yksilö on saatu saaliiksi. Ilmoituksessa on kerrottava: 1) metsästäjän metsästäjänumero ja yhteystiedot; 2) pyydystetyn itämeren norpan sukupuoli ja paino; 3) pyyntiajankohta; 4) pyyntipaikan koordinaatit. Kiintiön tultua täyteen Suomen riistakeskuksen on määrättävä itämeren norpan metsästys kannanhoitoalueella lopetettavaksi.

⁴ <https://www.luke.fi/fi/seurannat/merihyljelaskennat-ja-hyljekannan-rakenteen-seuranta/merihyljekantojen-2021-tulokset>

Kuten viime vuoden asetusmuistiossa arvioitiin, muutos tule juurikaan lisäämään metsästystä, koska verotusta säädellään ministeriön asetuksella. Kesäkuun puoliväliin mennessä on kiintiöstä käytetty 66%. Metsästyksen saalismäärään vaikuttavat vaikeuttavasti erityisesti vaikeat sää- ja jääolosuhteet, hylkeenpyynnin korkeat kustannukset ja niiden kallistuminen polttoaineen hinnan nousun johdosta, alueelliset metsästyksrajotukset (mm. suojelualueet) sekä hylkeenpyynnin vaikeus.

Perämeren itämeren norppakanta on kasvanut tasaisesti 1980-luvun lopulta saakka ja itämeren norppakanan nykyinen koko ja kannan kehitys mahdollistivat rajoitetun ns. kannanhoidollisen metsästyksen Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella alkaen metsästysvuodesta 2015–2016 ja tätä jatketaan. Metsästyskaudella 2021–2022 Oma riistan saalisilmoitusten mukaisesti saalis on yhteensä 249 itämeren norppaa (tilanne 15.6.2022). Koska metsästyskausi on vielä käynnissä, määrä tulee kasvamaan jonkin verran. Edellisen metsästyskauden 2020–2021 saalis oli 273 itämeren norppaa. Nyt esitettävä 375 itämerennorpan kiintiö ei kuitenkaan vaikuta heikentävästi itämeren norppakantaan edes yhdessä Ruotsin kiintiön (420) kanssa.

Itämeren norppakannan hoidon tavoitteena on elinvoimaisen kannan saavuttaminen kannanhoitoalueittain ja levittäytyminen uusille alueille. Perämerellä norppa pystyy säilymään elinvoimaisena pitkälläkin aikavälillä ja sillä on riittävästi elinympäristöä. Lentolaskentatulokset ovat osoittaneet, että aiemmat kanta-arviot ovat olleet aliarvioita ja kokonaiskannan ylärajaa ei tiedetä, mutta kokonaiskannan alaraja lienee yli 20 000 norppaa. Itämeren norppakanta kasvaa keskimäärin viisi prosenttia vuodessa, joten kantaan tulee lisää hylkeitä yli 1 000 norppaa joka vuosi. Esityksessä on otettu huomioon, että myös Ruotsi metsästää itämeren norppia 420:n kiintiöllä. Ruotsissa metsästysaika on 1.5.-31.1. Saalismäärä oli 291 metsästysvuonna 2021/2022. Kiintiöiden valmistelussa on vaihdettu tietoja Ruotsin ja Suomen viranomaisten välillä ja maa- ja metsätalousministeriöllä on säännöllisesti kokouksia sekä Naturvårdsverketin että Näringsdepartementin kanssa, joissa hyljekysymyksiä sivutaan. Kiintiö ei tällä hetkellä edes säätele kanta, koska kanta kasvaa 5%. Molempien maiden metsästys toteutuessaankin olisi noin 70-80 prosenttia kannan kasvusta ja noin 3-4 prosenttia pelkästään Perämeren norppakannasta.

Kalastuslain 62 §:n mukaan ilmoitus säännöksessä tarkoitettusta sivusaaliista tulee pyydyksen haltijan tehdä viipymättä Luonnonvarakeskukselle ja sen tekeminen koskee sekä elävänä että kuolleena pyydyksistä löytyneitä eläimiä. Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti tulee olemaan myös rangaistavaa (KL 118§ kalastusrikkomus).

Kohdunkuroumasairaudesta ei ole tietoja kuin vanhoista yksilöistä. Itämeren norppakannan nykyinen koko ja kehityssuunta mahdollistavat rajoitetun metsästyksen Perämerellä. Itämeren norpan metsästys ehkäisee jonkin verran ammattikalastajien pyydyksille aiheuttamien vahinkojen syntymistä, joten esitys voi jossain määrin vähentää kalastajille valtion varoista maksettavia vakuutustukia (laki kaupallisen kalastuksen vakuutuksesta 998/2012). Keskeisempää on kuitenkin linjan jatkaminen, että itämeren norpan aiheuttamat vahingot otetaan tosissaan ja niihin vastataan. Esitys todennäköisesti pienentää itämeren norpasta aiheutuvaa sosiaalista konfliktia ja mahdollisesti nostaa itämeren norpan arvoa vahinkoeläimestä kohti arvostettua riistalajia, vaikkakaan hyljekauppakiellon johdosta olemassa olevaa resurssia ei voi täysimääräisesti hyödyntää muutoin kuin metsästäjien omassa taloudessa.

Maa- ja metsätalousministeriön teettämä vanhan kannanhoidosuunnitelman toteutumisen arvioinnin (Maa- ja metsätalousvaliokunta 21.09.2018) mukaan tavoitteet ovat hylkeiden suojelun osalta saavutettu hyvin eteläisiä norpan lisääntymisalueita lukuun ottamatta. Kalastuselinkeinon ja kasvavien hyljekantojen yhteensovittaminen ei ole onnistunut toivotusti ja erityisesti rannikkokalastuksen turvaamiseksi tulee löytää uusia keinoja. Merihylkeet olivat aiemmin paljon arvostetumpia riistaeläimiä, mutta EU:n asettaman hyljetuotteiden kauppakiellon johdosta arvostus on alkanut heikentyä voimakkaasti. Suomen hallitus onkin raportoinut kirjallisesti ja suullisesti EU:n komissiolle ja jäsenmaille hyljetuotteiden kaupan kieltävän lainsäädännön Haitallisista vaikutuksista kalavaraille, kalastukseen, metsästykseseen sekä metsästykskulttuuriin.

Maa- ja metsätalousministeriön käsityksen mukaan hyljekauppakiellosta poikkeamiselle ei ole mitään mahdollisuuksia. Käytännössä EU –maista ainoastaan Suomea ja Ruotsia koskeva poikkeusmahdollisuus todettiin WTO:ssa Kanadan ja Norjan pyyntiä syrjiväksi ja poikkeusmahdollisuus estettiin 2015. Kieltoa ei voi purkaa ilman, että suoraan sovellettava asetus kumottaisiin, mitä ei ole realistista odottaa lähitulevaisuudessa tai edes pidemmällä aikavälillä.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että EU:n hyljetuoteasetuksen lamaanuttamaa kiinnostusta hylkeenmetsästyksen tulisi pyrkiä elvyttämään kansallisella sääntelyllä. Tämä voitaisiin toteuttaa lievittämällä nykyisiä merellisiä luonnonsuojelualueita koskevia rauhoitussäännöksiä sekä sallimalla hylkeiden metsästyksen suunnitteilla olevissa suojelualueiden laajennus- ja perustamishankkeissa Selkämeren kansallispuiston tapaan.

Itämeren hyljekantoja koskevan hoitosuunnitelman päivitys on viimeistelyssä lausuntokierrosta varten. Päivityksen on laatinut Suomen riistakeskus tulossopimuksen mukaisesti. Hoitosuunnitelman päivitysprosessissa osallistettiin sidosryhmiä, jotka edustivat kalataloutta, saariston ja rannikon väestöä, riistapolitiikkaa, hylkeenmetsästäjiä, suojelua ja hyljetutkimusta. Hallitusohjelman linjauksissa on hoitosuunnitelmaa koskeva toimenpide, jonka tarkoituksena on turvata ammatillisen kalastuksen edellytykset ja vähentää vahinkoja toimeenpanemalla hyljekannan hoitosuunnitelma. Hallitusohjelman mukaan myös kehitetään ja tuetaan vahinkoja ehkäiseviä tekniikoita, pyydyksiä ja käytänteitä. Tähän liittyen Luonnonvarakeskus on tekevässä pohjoismaista synteesiraporttia keinoista, joilla hyljevahinkoja voidaan nykyistä tehokkaammin torjua kalastuksessa ja vesiviljelyssä. Projektin lopputuote on tiekartta ja työkalupakki. Raportin odotetaan valmistuvan kesän aikana. Edellä sanotun johdosta maa- ja metsätalousministeriön on tarkoitus ottaa Luonnonvarakeskuksen raportti huomioon ja valmistella hoitosuunnitelman luonnos vuoden 2022 aikana lausuntokierrokselle. Luonnoksesta saatujen lausuntojen perusteella ministeriön on tarkoitus viimeistellä ja hyväksyä lopullinen hoitosuunnitelma vuoden 2023 aikana.

Esityksen vaikutukset hylkeiden aiheuttamiin vahinkoihin kalastuselinkeinolle on vaikea arvioida itämeren norpan osalta, koska Luken vahinkotutkimukset eivät ole eritelleet hyljelajeja. Vuonna 2017 aloitettu Itämeren hylje- ja merimetsä -hanke teki yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen kanssa 2018 haastattelututkimuksen, jonka tavoitteena oli tarkastella hylkeiden ja merimetsöjen vaikutuksia Itämeren rannikon pienimuotoiselle kalastuselinkeinolle. Raportissa esitellään keskeisiä tuloksia, jotka perustuvat kuudessa Itämeren maassa kerättyyn 219 kalastajahaastattelun aineistoon. Raportin mukaan hylkeet ja merimetsöt aiheuttavat usein vakavia ongelmia kalastuselinkeinojen jatkuvuudelle. Kalastajien mukaan hylkeet haittaavat rannikkokalastusta yleensä enemmän kuin merimetsöt, joskin tilanne vaihtelee alueellisesti. Tulokset kertovat myös vaikutusten monimuotoisuudesta sekä niiden monimutkaisuudesta ja epävarmuuksista. Hylkeet aiheuttavat kalastajien mukaan useammin suoria vaikutuksia kuten kalansaaliiden vähentämistä sekä pyydysten ja kalojen vaurioittamista.⁵

Ammattikalastajahaastattelussa suomalaiset kalastajat ilmoittivat kärsivänsä huomattavia vahinkoja ja hyljeongelman olevan vakava nimenomaan Perämerellä. Vaikka ammattikalastajien haastattelussa ei eroteltu, tuleeko vahinko hallista vai norpasta, niin yksittäiset kalastajat Perämerellä raportoivat, että vahinkoa aiheuttaa nimenomaan norppa.

⁵ The impacts of seals and cormorants experienced by Baltic Sea commercial fishers. Natural resources and bioeconomy studies 77/2019 https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/544854/luke_luobio_77_2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y&fbclid=IwAR2cHrHn1ONAWu_p96PRGRVkdE6Ys_k_5dz9P6nTaV6ECfEaCCRFuQL6CPg

Itämeren norpilla ei ole tutkimuksissa havaittu samanlaista pienelle alueelle kohdistuvaa saalistuspaikkauskollisuutta kuin hallilla. Tämän vuoksi yksilöiden poisto pyydysten läheisyydestä ei ole tehokas keino norppien aiheuttamien vahinkojen vähentämiseen⁶.

5 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä. Esitysluonnoksesta pyydettiin lausuntoja seuraavilta tahoilta: ympäristöministeriö, Suomen riistakeskus, Metsähallitus, Luonnonvarakeskus (LUKE), Suomen ympäristökeskus (SYKE), Suomen Luonnonsuojeluliitto (SLL), Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK), Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC), WWF Suomi, Suomen Metsästäjäliitto ry, Natur och Miljö rf., Luonto-Liitto, Suomen Ammattikalastajaliitto (SAKL), Kalatalouden Keskusliitto (KKL), Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö, Suomen Hylkeenpyytäjät ry ja Perämeren kalastusalue, Intresseföreningen för en levande skärgård rf. sekä Luonnonsuojeluliitto Tapiola. Lausuntoja asetusluonnoksesta annettiin yhteensä xx, joissa todettiin itämeren norpan osalta seuraavaa:

Voimaantulo

Maa- ja metsätalousministeriön asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian.

⁶ <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/riista/hylkeet/hylkeet-ja-kalastus/>